

Matèria:	LLENGUA CATALANA I LITERATURA	Curs:	4t ESO
----------	-------------------------------	-------	--------

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES 3r i 4t ESO	CRITERIS D'AVUACIÓ 3r i 4t ESO	SABERS 3r i 4t ESO	1r TRIMESTRE	2n TRIMESTRE	3r TRIMESTRE
1. Descriure i valorar la diversitat lingüística i cultural a partir del reconeixement de les llengües de l'alumnat i la realitat plurilingüe i pluricultural, per afavorir la transferència lingüística, identificar i rebutjar estereotips i prejudicis lingüístics, i valorar aquesta diversitat com a font de riquesa cultural.	1.1 Reconèixer i valorar la llengua catalana i la llengua castellana i llurs varietats dialectals, diferenciant-ne els trets sociolectals i de registre, a partir de l'explicació del seu origen o el seu desenvolupament històric i sociolingüístic, i contrastant aspectes lingüístics i discursius en manifestacions orals, escrites i multimodals. 1.2 Identificar i qüestionar prejudicis i estereotips lingüístics adoptant una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal, a partir de la indagació i la reflexió sobre els drets lingüístics individuals i col·lectius, així com la reflexió sobre fenòmens de contacte entre llengües.	Les llengües i els seus parlants - Anàlisi de la pròpia biografia lingüística i de la diversitat lingüística del centre i de la localitat. - Anàlisi del desenvolupament sociohistòric de les llengües d'Espanya, amb especial atenció a la llengua catalana, per a la comprensió de la realitat plurilingüe i pluricultural. - Desenvolupament de la reflexió interlingüística en el context de la matèria. - Comparació i contrastació dels trets propis de les varietats dialectals (fònics, gramaticals i lèxics) i els relatius als sociolectes i els registres que permetin la comprensió de la realitat plurilingüe i pluricultural i el respecte a aquesta diversitat. - Exploració i qüestionament de prejudicis i estereotips lingüístics, especialment en els fenòmens de contacte entre llengües: bilingüisme, préstecs, interferències; diglòssia lingüística i diglòssia dialectal, que permetin la comprensió de la realitat plurilingüe i pluricultural i el respecte a aquesta diversitat.	La llengua, per tot arreu Influències entre llengües al llarg de la història. Multilingüisme. L'enunciat. Les modalitats dels enunciats. El sintagma. Els hiats i els diftongs. L'accentuació. L'accent diacrític. La dièresi. Coneguem documents administratius Els textos administratius (instància, formularis, curriculum vitae) L'oració simple. Classificació de l'oració simple	Organitzem el pensament L'esquema. El mapa d'idees. Classificació de l'oració composta. Les oracions juxtaposades. Les oracions coordinades. H M/N/MP, R/RR L/LL/L-L P/B, T/D, C/G Explica-m'ho clar i català L'informe: text expositiu (tipus, característiques i estructura). Les oracions subordinades. L'oració subordinada de relatiu. Tipus d'oració de	Raons de pes Els textos argumentatius (1): definició, tipus d'argumentació, tipus d'argument. L'oració subordinada substantiva. L'estil directe i l'estil indirecte. Formació de paraules La derivació. La família de paraules. La composició. La parasíntesi. Les abreviacions. Habilitació. Precisió lèxica. Barbarismes. Convèncer tant sí com no Els textos

2. Comprendre i interpretar textos orals i multimodals recollint el sentit general i la informació més rellevant, la seva forma i el seu contingut, per construir coneixement, formar-se opinió i eixamplar les possibilitats de gaudi i lleure.	2.1 Comprendre el sentit global, l'estructura, la informació més rellevant en funció de les necessitats comunicatives i la intenció de l'emissor, de textos orals i multimodals de certa complexitat de diferents àmbits, analitzant la interacció entre els diferents codis. 2.2 Valorar la forma i el contingut de textos orals i multimodals de certa complexitat, avaluant-ne la qualitat, la fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat, així com l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats.	- Indagació entorn dels drets lingüístics i la seva expressió en lleis i declaracions institucionals Comunicació ● Context: components de fet comunicatiu - Anàlisi dels components de fet comunicatiu: grau de formalitat de la situació i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació, en situacions d'aula, de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació. ● Gèneres discursius Detecció, anàlisi i ús de gèneres discursius de l'àmbit personal (conversa, amb especial atenció als actes de parla que amenacen la imatge de l'interlocutor (la discrepància, la queixa, l'ordre, la reprovació); educatiu de caràcter expositiu i argumentatiu, d'acord amb les propietats textuais (adequació, coherència, cohesió i correcció), i social, parant especial atenció a les xarxes socials i mitjans de comunicació; respecte a l'etiqueta digital; avaluació de riscos de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat a la xarxa. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos icònics, verbals i multimodals. ● Processos	segons el predicat. L'oració composta. L'apòstrof, la contracció i el guionet. La literatura catalana dels segles XVIII i XIX Itineraris temàtic i de gèneres literaris. Moviments: Neoclassicisme, Romanticisme, Realisme i Naturalisme. La Renaixença. Els dietaris del Baró de Maldà. La poesia de Jacint Verdaguer. La narrativa de Narcís Oller. El teatre d'Àngel Guimerà. B/V ESSA sonora i ESSA sorda J/G X/IX, TG/IG	relatiu. Els signes de puntuació: la coma, el punt i coma, el punt, els dos punts, els signes d'interrogació i d'exclamació, els punts suspensius, el guió, les cometes, els parèntesis La literatura catalana del segle XX (1900-1939) Itineraris temàtic i de gèneres literaris. Moviments: Modernisme, Noucentisme, Avantguardes. La poesia de tradició simbolista. La poesia del 1900 al 1939. La narrativa del 1900 al 1939. El teatre del 1900 al 1939. Fenòmens semàntics	argumentatius (2): llenguatge i estratègies argumentatives, raonaments lògics, tipus de fal·làcia. L'oració subordinada adverbial. Lectura d'<i>Aloma</i> La literatura catalana del segle XX (1939 - fi de segle) Itineraris temàtic i de gèneres literaris. Moviments: literatura de postguerra i contemporània. La poesia. La narrativa. El teatre. Lectura d'<i>Aloma</i>
3. Produir textos orals i multimodals amb coherència, claredat i registre adequats, atenent les convencions pròpies dels diferents gèneres discursius i participar en interaccions orals variades, amb autonomia, per expressar idees, sentiments i conceptes, construir coneixement i establir vincles personals.	3.1 Realitzar exposicions i argumentacions orals d'una certa extensió i complexitat amb diferents graus de planificació sobre temes d'interès personal, social, educatiu i professional ajustant-se a les convencions pròpies dels diversos gèneres discursius, amb fluïdesa, coherència i el registre adequat en diferents suports, utilitzant				

	de manera eficaç recursos verbals i no verbals. 3.2 Participar de manera activa i adequada en interaccions orals informals, en el treball en equip i en situacions orals formals de caràcter dialogat, amb actituds d'escolta activa i estratègies de cooperació conversacional i cortesia lingüística.	- Interacció oral i escrita de caràcter informal. Prendre i deixar la paraula. Cooperació conversacional i cortesia lingüística. Escolta activa, assertivitat i resolució dialogada dels conflictes, en el context de l'aula, de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació, incloses les xarxes, i en les activitats acadèmiques. - Comprensió del sentit global del text oral i relació entre les seves parts, selecció i retenció de la informació rellevant. La intenció de l'emissor. Detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal. Valoració de la forma i el contingut del text, en el context de l'aula, de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació, incloses les xarxes, i en les activitats acadèmiques. - Planificació i recerca d'informació, textualització i revisió en la producció oral formal. Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. Detecció i utilització d'elements no verbals. Anàlisi i ús dels trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal, amb especial atenció a la deliberació oral argumentada, en el context de l'aula, de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació, incloses les xarxes, i en les activitats acadèmiques.		Els sinònims. Els antònims. La polisèmia. L'homonímia. Els hiperònims i els hipònims. Canvis en el significat de les paraules. Els camps lèxics. Les frases fetes. Les locucions.	
4. Comprendre, interpretar i analitzar, amb sentit crític i diferents propòsits de lectura, textos escrits i multimodals reconeixent-ne el sentit global i les idees principals i secundàries, identificant-ne la intenció de l'emissor, reflexionant-ne sobre el contingut i la forma i avaluar-ne la qualitat i fiabilitat, per tal de construir coneixement i donar resposta a necessitats i interessos comunicatius diversos.	4.1 Comprendre i interpretar el sentit global, l'estructura, la informació més rellevant i la intenció de l'emissor de textos escrits i multimodals de certa complexitat, que responguin a diferents propòsits de lectura, realitzant-ne les inferències necessàries. 4.2 Valorar críticament el contingut i la forma de textos escrits i multimodals de certa complexitat avaluant-ne la qualitat, la fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat, així com				

	l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats.				
5. Produir textos escrits i multimodals amb adequació, coherència, cohesió, aplicant estratègies elementals de planificació, redacció, revisió, correcció i edició, amb regulació dels iguals i autoregulació progressivament autònoma i atenent les convencions pròpies del gènere discursiu triat, per construir coneixement i donar resposta de manera informada, eficaç i creativa a demandes comunicatives concretes.	5.1 Planificar la redacció d'escrits i multimodals, de certa extensió i complexitat, atesa la situació comunicativa, destinatari, propòsit i canal; redactar esborranys i revisar-los amb ajuda del diàleg entre iguals i instruments de consulta, i presentar un text final coherent, cohesionat i amb el registre adequat. 5.2 Incorporar procediments per enriquir els textos tenint en compte aspectes discursius, lingüístics i d'estil, amb precisió lèxica i correcció ortogràfica i gramatical.	- Comprensió del sentit global del text escrit i relació entre les parts. La intenció de l'emissor. Detecció i rebuig d'usos discriminatòris del llenguatge verbal i icònic. Valoració de la forma i el contingut del text, en el context de l'aula, de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació, incloses les xarxes, i en les activitats acadèmiques. - Planificació, redacció, revisió i edició en diferents suports de textos escrits. Usos de l'escriptura per a l'organització del pensament: presa de notes, esquemes, mapes conceptuals, definicions, resums, etc., en el context de l'aula, de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació, incloses les xarxes, i en les activitats acadèmiques. - Cerca i selecció de la informació amb criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència; anàlisi, valoració, reorganització i síntesi de la informació en esquemes propis i transformació en coneixement; comunicació i difusió de manera creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. Utilització de plataformes virtuals per a la realització de projectes escolars. ● Reconeixement i ús discursiu dels elements lingüístics - Reconeixement, anàlisi i ús discursiu, en el context de l'aula, de la vida quotidiana i dels mitjans de comunicació, incloses les xarxes, i			
6. Cercar, seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts de manera progressivament autònoma, avaluant-ne la fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i	6.1 Aplicar estratègies de cerca d'informació (localització, selecció i contrast), en diferents fonts, incloses les digitals, calibrant-ne la fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura, sobre temes d'interès acadèmic, personal, ecològic i social,				

desinformació, i integrar-la i transformar-la en coneixement, per comunicar-la, adoptant un punt de vista crític, personal i respectuós amb la propietat intel·lectual.	de forma autònoma, a la xarxa i a la biblioteca, valorant críticament el resultat de la cerca. 6.2 Elaborar treballs d'investigació i comunicar de forma creativa i respectant els drets de la propietat intel·lectual, els resultats d'un procés d'investigació, individual o grupal, organitzant la informació, integrant-la en esquemes propis i reelaborant-la, i adoptant un punt de vista crític i respectuós amb els principis de propietat intel·lectual, sobre temes d'interès acadèmic, personal, ecològic i social, que incloguin els objectius de desenvolupament sostenible. 6.3 Adoptar hàbits d'ús crític, segur, sostenible i saludable de les tecnologies digitals en relació amb la cerca i la comunicació de la informació.	en les activitats acadèmiques, dels elements lingüístics amb especial atenció a l'expressió de la subjectivitat en textos de caràcter expositiu i argumentatiu; la identificació i ús de les variacions de les formes díctiques (fórmules de confiança i cortesia) en relació amb situacions de comunicació diverses; recursos lingüístics per adequar el registre a la situació de comunicació; procediments explicatius bàsics: l'aposició i les oracions de relatiu; mecanismes de cohesió: connectors textuais distributius, d'ordre, contrast, explicació, causa, conseqüència, condició i hipòtesi; mecanismes de referència interna, gramaticals i lèxics (nominalitzacions i hiperònims de significat abstracte); coherència de les formes verbals en els textos; correlació temporal en la coordinació i subordinació d'oracions, i en el discurs relatat. - Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. Ús de diccionaris, manuals de consulta i de correctors ortogràfics en suport analògic o digital per a la correcció i millora dels textos. - Ús dels signes de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit, la seva relació amb el significat. <u>Educació literària</u>			
--	---	---	--	--	--

7. Seleccionar i llegir de manera autònoma obres diverses com a font de plaer i coneixement, configurant un itinerari lector que s'enriqueixi progressivament pel que fa a diversitat, complexitat i qualitat de les obres, i compartir experiències de lectura, per construir la pròpia identitat lectora i gaudir de la dimensió social de la lectura.	7.1 Llegir de manera autònoma textos i obres seleccionats en funció dels propis gustos, interessos i necessitats, i deixar constància del progrés del propi itinerari lector i cultural explicant els criteris de selecció de les lectures, les formes d'accés a la cultura literària i l'experiència de lectura. 7.2 Compartir l'experiència de lectura en suports diversos, tot relacionant el sentit de l'obra amb la pròpia experiència biogràfica, lectora i cultural.	● Lectura autònoma - Implicació en la lectura de manera progressivament autònoma i reflexió sobre els textos llegits i sobre la pròpia pràctica de lectura. - Selecció, de manera progressivament autònoma, d'obres variades que incloguin autores i autors a partir de la utilització autònoma de la biblioteca escolar i pública disponible. - Participació activa en actes culturals vinculats al circuit literari i lector. - Aplicació d'estratègies de presa de consciència i verbalització dels propis gustos i identitat lectora en l'àmbit personal i social (lectures compartides). - Expressió de l'experiència lectora i de diferents formes d'apropiació i recreació dels textos llegits, en el context personal i social (converses a l'aula). - Aplicació d'estratègies de mobilització de l'experiència personal, lectora i cultural que permetin establir vincles de manera argumentada entre l'obra llegida i aspectes de l'actualitat, així com amb altres textos i manifestacions artístiques. - Aplicació d'estratègies per a la recomanació de les lectures en suports variats o bé oralment			
8. Llegir, interpretar i valorar obres o fragments literaris del patrimoni propi i universal, utilitzant un metallenguatge específic i mobilitzant l'experiència biogràfica i els coneixements literaris i culturals, per establir vincles entre textos diversos que permetin conformar un mapa cultural, eixamplar les possibilitats de gaudir de la	8.1 Explicar i argumentar la interpretació de les obres llegides a partir de l'anàlisi de les relacions internes dels seus elements constitutius amb el sentit de l'obra, i de les relacions externes del text amb el seu context sociohistòric, atesa la configuració i evolució dels gèneres i subgèneres literaris.				

literatura i crear textos d'intenció literària.	8.2 Establir, de manera progressivament autònoma, vincles argumentats entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals i altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics i estètics, mostrant la implicació i la resposta personal del lector en la lectura. 8.3 Crear textos personals o col·lectius amb intenció literària i consciència d'estil, en diferents suports i amb ajuda d'altres llenguatges artístics i audiovisuals, a partir de la lectura d'obres o fragments significatius en els quals s'utilitzin les convencions formals dels diversos gèneres i estils literaris.	entre iguals, emmarcant de manera bàsica les obres en els gèneres i subgèneres literaris. ● Lectura guiada - Lectura d'obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguin la presència d'autores i autors, en el context de l'aula i de l'entorn proper, i que permetin fer la transferència a altres situacions de caràcter literari i cultural amb vincles amb la pròpia vida. Gèneres: novel·la, narració breu, teatre, poesia, etc. Temes: amor, amistat, mort, viatge, etc. Tòpics: carpe diem, tempus fugit, locus amoenus, captatio benevolentiae, ubi sunt, etc. - Aplicació d'estratègies de construcció compartida de la interpretació de les obres a través de discussions, converses literàries, clubs de lectura i canals de difusió com revistes, blogs o clips audiovisuals. - Relació i contrast entre els elements constitutius del gènere literari i la construcció del sentit de l'obra. Anàlisi dels efectes dels seus recursos expressius en la recepció. - Aplicació d'estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica que permetin construir la interpretació de les obres literàries.			
9. Mobilitzar el coneixement sobre l'estructura de la llengua i els seus usos i reflexionar de manera progressivament autònoma sobre les	9.1 Revisar els textos propis de manera progressivament autònoma i fer propostes de millora argumentant els canvis a partir de la reflexió metalingüística amb el				

eleccions lingüístiques i discursives, amb la terminologia adequada, per desenvolupar la consciència lingüística, augmentar el repertori comunicatiu i millorar les destreses tant de producció oral i escrita com de recepció crítica.	metallenguatge específic, i identificar i esmenar alguns problemes de comprensió i producció de textos utilitzant els coneixements explícits sobre la llengua i el seu ús. 9.2 Explicar i argumentar la interrelació entre el propòsit comunicatiu i les eleccions lingüístiques de l'emissor, així com els seus efectes en el receptor, utilitzant el coneixement explícit de la llengua i el metallenguatge específic. 9.3 Formular generalitzacions sobre alguns aspectes del funcionament de la llengua a partir de l'experimentació, comparació i transformació d'enunciats, així com de la formulació d'hipòtesis i la cerca d'exemples, utilitzant el metallenguatge específic i consultant de manera progressivament autònoma diccionaris, manuals i gramàtiques.	- Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos orals, escrits o multimodals, amb altres manifestacions artístiques i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura. - Aplicació d'estratègies per interpretar obres i fragments literaris a partir de la integració dels diferents aspectes analitzats i atenent els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos, així com la lectura amb perspectiva de gènere. - Indagació al voltant de les obres llegides que promoguin l'interès per construir la interpretació de les obres i establir connexions entre textos. - Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos atenent als processos de comprensió, apropiació i oralització implicats. - Creació de textos a partir de l'apropriació de les convencions del llenguatge literari i en referència a models donats (imitació, transformació, continuació, etc.) en el context de l'expressió dels sentiments, emocions i experiències pròpies. Reflexió sobre la llengua - Aplicació d'estratègies per a la construcció guiada de conclusions pròpies sobre el sistema			
--	--	---	--	--	--

10. Posar al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, les pròpies pràctiques comunicatives, utilitzant un llenguatge no discriminatori i desterrant els abusos de poder a través de la paraula, per afavorir un ús eficaç, ètic i democràtic del llenguatge.	10.1 Identificar i rebutjar els usos discriminatoris de la llengua, els abusos de poder a través de la paraula i els usos manipuladors del llenguatge a partir de la reflexió i l'anàlisi dels elements lingüístics, textuals i discursius utilitzats, així com dels elements no verbals de la comunicació. 10.2 Utilitzar estratègies per a la resolució dialogada dels conflictes i la cerca de consensos, tant en l'àmbit personal com educatiu i social.	lingüístic. Observació, comparació i classificació d'unitats comunicatives. Experimentació amb estructures, formulació d'hipòtesis, contraexemples, generalitzacions i contrast entre llengües, utilitzant el metallenguatge específic, en el marc de la millora en la comprensió i producció dels textos orals, escrits i multimodals en situacions diverses, tant personals i socials com acadèmiques. - Observació, contrast i anàlisi de les diferències rellevants i interseccions entre llengua oral i llengua escrita atenent a aspectes sintàctics, lèxics i pragmàtics, per a la millora en la comprensió i producció dels textos orals, escrits i multimodals en situacions diverses, tant personals i socials com acadèmiques. - Comprensió, anàlisi i valoració de la llengua com a sistema i de les seves unitats bàsiques tenint en compte els diferents nivells: el so i sistema d'escriptura, les paraules (forma i significat), la seva organització en el discurs (ordre de les paraules, components de les oracions o connexió entre els significats), per a la millora en la comprensió i producció dels textos orals, escrits i multimodals en situacions diverses, tant personals i socials com acadèmiques. - Distinció i reflexió entre la forma (categoria gramatical) i la funció de les paraules (funcions sintàctiques de l'oració simple) i consolidació			
--	--	--	--	--	--

		dels procediments lèxics (afixos) i sintàctics per al canvi de categoria, en situacions de comprensió i expressió de textos orals i escrits. - Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats d'acord amb aquests esquemes i ús de la terminologia sintàctica necessària per fer comprensible els textos. - Anàlisi i valoració dels procediments d'adquisició i formació de paraules. Reflexió sobre els canvis en el seu significat, les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors denotatius i connotatius en funció del context i el propòsit comunicatiu, per a la comprensió i enriquiment dels textos.			
--	--	---	--	--	--

CRITERIS DE QUALIFICACIÓ DE LA MATÈRIA 4t ESO

- **Avaluació trimestral:**
 - 5% comprensió lectora **(CL)**
 - 15% expressió escrita **(EE)**
 - 5% comunicació oral **(CO)**
 - 15% educació literària **(EL)**
 - 5% actitud **(A)**
 - 55% reflexió sobre la llengua **(RL)**
- **Avaluació final:** mitjana aritmètica dels tres trimestres. Se supera la matèria a partir del 5.
- **Avaluació extraordinària:** al juny hi haurà la possibilitat de recuperar la matèria si la mitjana aritmètica dels tres trimestres no arriba a 5.

Descompte ortogràfic: - 0,1 per error fins a 2 punts.

Arrodoniment. L'arrodoniment s'aplicarà a 0,8 sempre que la nota sigui superior a 5, tant a les notes trimestrals com a les finals.

Les qualificacions s'expressaran de la següent manera:

No assoliment (NA) - 0 a 4,9

Assoliment satisfactori (AS) - 5 a 6,7

Assoliment notable (AN) - 6,8 a 8,7

Assoliment excel·lent (AE) - 8,8 a 10